

ניהול קונפליקטים

על מנת להבין קונפליקטים בזוגיות, חוקרים מניחים כי קודם כל יש להתייחס למושג של "כוח", או היכולת של בן אדם אחד להשפיע על האחר (Kipnis, 2001). הדרך בה בני אדם מנסים לזכות בכוח יחסי בתוך מערכת יחסים רומנטית נמצאה קשורה למשתנים כגון מגדר ותפקידי מגדר (Zvonkovic, Schmiede, & Hall, 1994), רמת השכלה ושביעות רצון מהזוגיות (Zvonkovic et al., 1994), מידת המחויבות למערכת היחסים (Godwin & Scanzoni, 1989) ועוד.

בספרות המחקרית, קונפליקט מוגדר כמצב בו נמצאים שני אנשים או יותר אשר דעותיהם או עמדותיהם מנוגדות אחת לשנייה (Weingart, Behfar, Bendersky, Todorova & Jehn, 2015). מקובל לחשוב כי קונפליקטים הם בלתי נמנעים, והם חלק בלתי נפרד מהתקשורת של בני אדם (Schwarzwald, Koslowsky, & Izhak-Nir, 2008). תוך כדי הקונפליקט, כל צד מנסה לקדם את האינטרסים של עצמו, לעיתים על חשבון האדם השני (Schwarzwald et al., 2008). המושג כוח חברתי מתייחס לדפוס הפעולות הספציפיות בהן נוקט האדם בתוך הקונפליקט, אשר מטרתן להשפיע על הצד השני.

דפוס פעולות זה מוסבר בין היתר באמצעות המודל של רייבן (1992), אשר מתייחס לאופני השפעה רכים וקשים משפיעים על הדרך בה הקונפליקט מתפתח ועשויים לקבוע עד כמה התוצאות שלו יהיו מטיבות או הרסניות. אופני השפעה קשים כוללים מאפיינים כגון גמול אישי וגמול לא אישי, כפייה אישית וכפייה לא אישית, לגיטימציה לעמדה, הגינות והדדיות, בעוד שמאפיינים רכים כוללים מומחיות, התייחסות, מידע, ולגיטימיות לתלות. לאופן ההשפעה של בני הזוג ישנה חשיבות, מכיוון שבחירה באופן השפעה קשה מבליט את הכוח היחסי של האדם המשפיע על המטרה, בעוד שאופן השפעה רך מביא להתמודדות טובה יותר עם הקונפליקט באופני השפעה קשים מבליט את כוחו של האדם המשפיע על אדם המטרה ואילו השימוש באופני השפעה רכים מעניק את אפשרות הבחירה לאדם המטרה ומביא להתמודדות מטיבה יותר עם הקונפליקט, (Keshet & Schwarzwald, Koslowsky, 2008).

חוקרים בחנו את המשתנים אשר עשויים להשפיע על בחירת טקטיקה כזאת או אחרת במהלך קונפליקט במערכת יחסים רומנטית. הממצאים העלו כי אנשים נוטים לבחור באופן השפעה קשה כאשר הם מרגישים כי מתייחסים אליהן באופן שאינו הוגן (van Knippenberg, van Knippenberg, Blauw, & Vermunt, 1999). בנוסף, מחקרים מוצאים כי אנשים נוטים להשתמש יותר בהשפעה קשה כאשר הם מצפים שהאדם איתו הם נמצאים בקונפליקט יתנגד.

מנגד, מחקרים מוצאים כי אנשים נוטים להשתמש באופן שכנוע רך כאשר הם מצפים שמערכת היחסים עם האדם איתו הם נמצאים בקונפליקט תמשך (Van Knippenberg & Steensma, 2003). בנוסף, אנשים נוטים להשתמש פחות בדרכי שכנוע קשים כאשר הם מרגישים תלויים בבן אדם השני (Howard, Blumstein, & Schwartz, 1986).

כאמור, מחקרים מוצאים כי ישנו קשר בין הערכה עצמית לסגנונות קונפליקט. למשל, נמצא כי אנשים בעלי הערכה עצמית נמוכה, נוטים יותר לסגנונות קונפליקט אשר מערבים ויכוחים, ותוקפניות מילולית (Rancer, Kosberg, & Silvestri, 1992). על פי חוקרים שונים, ישנו קשר בין "דומיננטיות מילולית" לבין הערכה עצמית (Glauser, 1984 בתוך Rancer et al., 1992). על פי גישה זו, דומיננטיות או אסרטיביות ותוקפנות קשורים אחד לשני במובן תיאורטי. על פי המודל של אינפנט (Infante, 1987 בתוך Rancer et al., 1992), תוקפנות ביחסים בינאישיים, כגון אסרטיביות, ווכחנות, עוינות ותוקפנות מילולית, נמצאים על מימד שבקצה אחד יש בנייה ובקצה השני יש הרס. תוקפנות סימבולית נחשבת לבונה במידה והיא מאפשרת ועוזרת לשביעות רצון מתקשורת בינאישית ובכך מחזקת את היחסים על ידי יצירת הבנה גדולה יותר, אמפתיה ואינטימיות. תוקפנות סימבולית יוצרת הרס כאשר היא מובילה לחוסר שביעות רצון, תפיסה עצמית שלילית של לפחות אדם אחד בקרב בני הזוג ומורידה מהאיכות של היחסים. אסרטיביות ווכחנות נמצאים במודל זה בחלק הבונה, בעוד שעוינות ותוקפנות מילולית נמצאים בצד ההורס. אסרטיביות במודל זה מוגדרת כנטייה של אדם להיות דומיננטי במערכת יחסים וכוחני. ווכחנות לעומת זאת מוגדרת כתכונה יציבה יחסית שבה לאדם יש נטייה לקדם דיעות באמצעות תקיפה מילולית של דיעות של הצד השני.

טבלה 2. תיאור המדגם – שכיחות

משתנה	שכיח	N
מידת דתיות	חילוני	56
מקום מגורים	מרכז	42
רמת השכלה	אקדמית	54